

Előfizetési árak:

ostán vagy háshoz küldve:
 Egész évre. 20.— kor.
 Félévre . . 10.— kor.
 Negyedévre 5.— kor.
 Egy hónapra 1.70 kor.
 Egyes szám ára 8 fill.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Hirdetések díja:

Egy □ cm. területen-
 ként 8 fillér.
 Nyilttér és magán-
 érdekű közlemények
 soronként 40 fillér.

Megjelenik
 minden nap, az ün-
 nepek és vasárnapok
 kivételével.

Szerkesztőség: Kossuth-utca 13.
 Ide küldendők a lap szellemi részét illető közlemények.

Főszerkesztő: **Koncz Ákos.**
 Felelős szerkesztő: **Dr. Orbán József.**

Kiadóhivatal: Kossuth-utca 13.
 Előfizetés, hirdetés és magánérdekű közlemények felvétele.

Az 1901. évi költségvetés.

Debreczen, okt. 12.

A mesebeli malomnak, mely kelepelő járásában vén asszonyokat virágzó hajadonokká tudott átváltoztatni, valóságos pendant-ja az a költségvetés, melyet a kimulóban levő parlamentnek még le kell tárgyalnia: a képviselők rendszeresen vakmerően belerohannak az ily költségvetésbe, hogy sorvadó mandátumaikat ujakká, életvidorakká változtassák át.

Majd minden czimnél be lehet itt bizonyítani a tisztelt választóknak, hogy szeretett képviselőjük mily alaposan ismeri legkülönlegesebb szükségleteiket, mily elszántan kel értük sikra s ezzel egyuttal értésükre lehet adni, hogy a választók csak önmaguknak használnak legjobban, ha figyelembe veszik kipróbált képviselőjük mandátum-szükségét.

Hogy a képviselőházban benyújtott és a pénzügyminiszter által komoly és szigorúan tárgyilagos magyarázatokkal megvilágított költségvetés különösen kedvez-e az efféle kísérletezésnek, az még nagy kérdés.

Az egyes tételek rendkívül óvatosan vannak felállítva, általában normális és már elutasíthatlanná

lett szükségletek fedezetét képviselik és a kuiturális fejlődésünkben szükségessé vált több-kiadások csak olyan több-bevételekkel vannak összhangba hozva, melyek befolyására sok esztendőnek kellemetlen csalódásoktól megóvó tapasztalatai után egy a magasságot, mint a biztosságot illetőleg határozottan számítani lehet.

Józan, de mindenképen a való igazságra alapított költségvetés ez, mely mindenekelőtt azt az erélyes törekvést fejezi ki, hogy az oly súlyos áldozatokkal elért egyensúlyt az államháztartásban mi sem veszélyeztesse; és az ilyen, józan takarékoság által diktált, de az azért minden szükséges kiadást tekintetbe vevő költségvetés nem enged szabad mozgást holmi költséges kerületbeli kedvteléseknek.

De azért nem szabad azt hinni, hogy ezt az ismert szállóigét hordja homlokán: „lasciate ogni speranza!” Legkevésbé sem, sőt! Mert ha megfontoljuk, hogy a rendes és rendkívüli kiadásokat összefoglalva, 1,056.546,417 korona összes kiadásokra gondolhatunk és ezzel 1,056.582,297 korona összes bevételt állíthatunk szembe, tehát még mindig fölöslegre számíthatunk, habár csak 35.880 koronányi kaczer csekélységre rug is az; ha meggon-

doljuk, hogy ezt oly korszakban engedhetjük meg magunknak, mikor kereskedelem és ipar nem épen örvend virágzásnak, sőt az ipar még gyermeklábbeliben biczeg, midőn a gabonaárak tetemesen alacsonyok, a tőke kamata pedig tekintélyesen magas és ezért csak nehezen lehet tőkéhez jutni; és ha fontolóra vesszük, hogy az előző év zárszámadása az előirányzott 14.331 korona felesleg helyett 20 millió koronánál magasabbat mutat ki, hogy tehát az idej sem marad 35.880 koronánál: úgy el kell mondanunk, hogy a beterjesztett költségvetés csak a mértéktelenséget akarja kerülni, csak túlaradozástól akar óvni, de jogos reményeinket nem hangolja le, hanem élénkíti s fölemeli.

Épen az egyenes és közvetett adók tételei mutatják, hogy a nemzet gazdasági erejének az idő viszontagságai nem ártottak, hogy ez az erő izmosodott és hogy nem sejtett magasságra fog fejlődni, ha helyes kiméletben részesül, megfelelő szervezést nyer, ha az adók és a közigazgatási szolgálat rég óhajtott reformja életbe lép. És épen ez a költségvetés, mely minden szoliditása mellett oly számos reformot nyújt az állami élet minden terén, beszélő bizonyítéka annak, hogy

TÁRCZA

Tizedes ur megjárta.

— A „Debreczeni Ellenőr” eredeti tárczája. —
 Irta: *Futár Lajos.*

Szent karácsony első napján, szívében keserőséggel s az egész katonai élet iránti gyűlölettel ült a kaszányában komiszágyán Lakatos Sándor tizedes.

Nagy keserősége onnan eredt, hogy e nagy napon nem lehetett imádott Rózsikája mellett odahaza s gyűlölete a katonai élet iránt nőttön-nőtt, mivel a katonai élet gátolta meg őt abban, hogy otthon legyen.

— A ki csak kért, mindenki kapott szabadságot, csak én nem, — mormogta dühösen fogai között. — És miért? Mert a mult héten engedély nélkül egyszer kimaradtam s csak reggel tértem haza. Most ilyen keservesen kell megbűnhődnöm érte. Átkozott katonai élet! Még azt mondta a kapitány ur, hogy nem érdemlek szabadságot s egyhamar nem is kapok. Nem kapok... nem e hát? Pedig török-szakad újévre hazamegyek. Haza én, ha csak dunkliba nem leszek! Látni akarom kedvesemet, hiszen már husvét óta nem beszéltem véle. Szerettem azt a kis lányt s ha szabadságot nem kapok, bizony még meg is szokom érte. No de erre talán nem kerül a sor. Irok haza a sógoromnak levelet; ő nekem jóakaróm, megteszi majd, a mire kérem.

— Te bundás! — kiáltott most a harmadik

ágyon üldögélő közvitézhez, ki a megszólításra villámgyorsan ugrott fel helyéről s termett pajtáság parancsnoka előtt.

— Itt van két krajczár, hozzá a kantinból levélpapírost meg kupertát. Szaladj s szaporán itt légy!

Pár percz múlva volt papiros meg kuperta is. Lakatos Sándor tizedes ur rögtön hozzálátott a levél iráshoz s mire elkészült vele, hangzék az a következőképen:

Kedves sógor!

Kívánom, hogy soraim friss egészségben találjanak. Tisztellek nénémmel együtt mind közönségesen, tisztellem édes apámat és jó szülő édes anyámat, meg a többi rokonságot, de valamennyinél jobban szentem Rózsikámat. Csakhogy senkinek se mond meg, mert titokban irok El ne árulj hát sógor! Fájdalmasan esik lelkemnek, hogy karácsonyra nem kaphattam szabadságot, de ha újévre sem kapok, akkor megszökök, mert ki nem bírom tovább, hogy ne lássam az én kedves mátkámat, Rózsikámat. Azért is hozzád fordulok sógor! Hogy újévre kapjak szabadságot, úgy igazítsd a dógot sógor, hogy levelem vétele után, új év előtt két nappal telegráfoz nekem. Telegráfozd meg, ha nem is igaz, hogy édes apám nagyon beteg, menjek azonnal haza, mert még egyszer látni szeretne.

A kapitány ur csak telegráfra ad már nekem szabadságot, másra nem. De megtegyed ám kedves sógor ezt a kis szivességet az árgyélusát, mert mindenképen haza megyek, még ha szokók is, csakhogy akkor

nagy bajba kerülök. Osztan ne járjon odahaza a bagorágód sógor!

Még egyszer tisztellek mindnyájatokat.
 Lakatos Sándor
 tizedes a 13. századnál.

A levél elment s szerencsésen rendeltési helyére jutott.

A sógor kitett magáért, a sürgöny rendes időben beérkezett s Lakatos tizedes másnap kihallgatásra jelentkezett.

Csinos fiu volt és tisztán öltözködött; örült a szem, mely reá nézett. Századosa is titkon gyönyörködött benne. A mint a kihallgatásnál rákerült a sor, feszes testtartással tisztelgett és szólott:

— Százados ur! alázatosan kérek három napi szabadságot.

— A multkor elkergettem már magát, hogy mert újból ide jönni?

— Jelentem alázatosan sürgönyöm érkezett, baj van oda haza.

— Mutassa azt a sürgönyt!

— Ismerem már az ilyen fogásokat, — szólt a százados a sürgöny elolvasása után.

— Miután azonban nincs kizárva, hogy igaz uton jár, a kért szabadságot megadom. De jaj magának, ha beesap!

Senki sem volt boldogabb Lakatos tizedesnél. Nem volt már se keserősége, se gyűlölete a katonai élet iránt, sőt csinos egyenruhájában ugyancsak feszített és büszkének érezte magát.

Csakhamar zsebében volt a szabadsági igazolvány is, s ő vigan koczogott k a vasuti pályaudvarba, hogy a délben szü-

Magyarország anyagi és kulturális jóléte gondos és körültekintő ápolásra talál Széll Kálmán liberális kormányának vezetésében.

Elismerés Darányi miniszternek. Komárom város törvényhatósága Sárközy Aurél főispán elnöklété alatt ülést tartott, a melyen a polgármester indítványára elhatározta, hogy Darányi Ignác földművelésügyi miniszter iránt teljes bizalommal viseltetik s ennek feliratban ad kifejezést. Egyszersmind hálájának kifejezésül a téli kikötőt Darányi-kikötőnek nevezi el; a város felőli hid feljárójánál levő két feltöltést parkirozza, ott Darányi miniszter mellszobrát és egy emléktáblát helyez el, e parkozott részt pedig Darányi-ligetnek nevezi el.

Gáll József nyilatkozata. Gáll József főrendiházi tag, a kiről ismételtén azt híresztelték, hogy a miniszterelnökkel nemzetiségi paktum dolgában tárgyalt, a következő levelet teszi közzé:

Az újabb időkben ismételtén felmerült hírlapi híresztelésekkel szemben kijelentem, hogy Széll Kálmán miniszterelnök ur velem politikai kérdések felett egyáltalában soha sem tárgyalt és a képviselői választásokról velem soha egy szót sem váltott, következésképp az általa velem állítólag kötött paktumról szóló híresztelések egészen valótlanok. Kiváló tisztelettel

Gáll József,
főrendiházi tag.

A kassai agrárkongresszus.

Budapest, október 12.

A Miskolcztól Kassáig vezető utnak, ami a hatást illeti, meglehetősen hasonlatossága van a damaszki uttal. Természetesen nem egészen abban az apostoli értelemben a miskolczi—kassai uton nem változott át az igazság szenvedélyes üldözője, annak napfénytől találva, szenvedélyes hívővé.

De igen a jó átlagos emberiség értelmében: az agrárius ostromlók félretet-

ték fegyvereiket s az eddig oly hevesen megtámadottaknak elismerték a léthez való teljes jogukat. Honnan eredt oly hirtelen ez a világosság, honnan a törekvés arra, hogy Kassán merev ellentétbe ne helyezkedjenek azokkal a higgadt, előkelő és valóban nemzeti nyilatkozatokkal, melyeket a miskolczi kereskedelmi kongresszus elnöke, Lánczy Leo országgyűlési képviselő adott elő: nem vizsgáljuk tüzetesebben és minden kritikus kutatóöszön elnyomása mellett szívesen megelégszünk ezzel az örvendetes jelenséggel.

Ezért épen nem is helyeseljük azt a gyanút, melyet ha az okosság élne is vele, bizonynyal nem mondana ki; azt a gyanút, hogy Kassán főleg a színlelés művészetét gyakorolták, csak ravasz taktikát műveltek a czéltől, hogy az agráriusokat, kik a jövő országgyűlésben lehető nagy számmal szeretnék magukat képviseltetni, a jövő választásokkal szemben valamennyi pártnál megmentsék a szavazatvesztéstől.

Sőt inkább ragaszkodunk ama nézetünkhöz, hogy az agráriusok Kassán is egész őszinték; úgy a hevesvériek, köztük, kik még mindig a jobb belátás ellen toporzékolnak, vádat emelnek az aggasztó anyagi stréberség miatt, a nélkül, hogy arról is tennének említést, mennyire befészkelte az magát köztünk is, még a legmagasabb társadalmi rétegekben is és a kik a kereskedői osztálynak, talán mégis csak őnhitt megfontolással, a becsületről táplált fogalmainak szükséges reformjáról predikálnak... valamint a többiek is mind, a kik eddig persze tőlük szokatlan módon a demokrácia alapelveire, szabadságra, testvériségre, egyenlőségre és mérségletre hivatkoztak. Ez előtt olyanoknak mutatták magukat, a minők voltak; Kassán olyanoknak adták ki magukat, aminőknek lenniük kellene. Ezért reméljük is, nem lesz szükség, hogy az agráriusokat még erősebben odaszégezzük legujabb

expektorációikhoz és mert aposztatta gerjedelmek törhetnek elő, elhalványodó emlékezetüket folyton felujítsuk. Hisz csak az általuk kölcsönvett jelszavak egyrésztének értelem nélkül való utándaogásáról mondtak le és csak oly igazságok elismeréséhez tértek vissza, melyek ha épen nem egészen újak is, de mindenkor jóknak bizonyultak.

Ezért egyelőre nem is szükséges az intő táblát kitűzni: tetteik szerint itéljétek meg őket, nem szavaik szerint; mert miután az agráriusok azt a törekvésüket nyilvánították, hogy a különben is hasztalanul előidézett érdekösszeütközéseket enyhítsék, minden hangot, mely elkeseredést okozhatna, elnémitsanak, az ellenmondás szó és tett közt megoldottnak látszik. A meddig ez tart — de csak addig! — gazdaságilag együtt haladnak Széll kormányával, kinek oly oszontatív ajánlották fel bizalmukat, de a k minden jogosult érdekesoportot egyenlő jóakarattal, egyenlő gondoskodásban részesít, mert a nemzeti állam gazdasági erőit csak így lehet megmenteni a szétforgácsolástól, és csak így lehet fokozni.

A kínai háború.

— Expressz tudósítás. —

Budapest, okt. 11.

Kvang-Szü kínai császár visszatéré-e Pekingbe? Ez a kérdés a keletázsiai helyzet forduló pontja. A hatalmasságok között, a mint látszik, erre vonatkozólag nincs meg a szükséges egyetértés. Vannak, a kik föltétlenül szükségesnek itélik a császári udvar visszatérését, mielőtt megkezdődne a tárgyalások. Ezeknek a hatalmasságoknak élén áll a német birodalom, a mint hogy Vilmos császár a kínai császárhoz intézett szeptember 30-ki sürgönyében fel is szólította Kvang Szüt a visszatérésre, biztosítván neki a szükséges védelmet is. Mások viszont a császárt és az egész császári udvart quantitá nedlgeable-nak vélik tekinthetni; ezek gyorsan szeret-

lőföldjére induló személyvonatról le ne késsen.

Egy kicsit meg-megborzongott ugyan arra a gondolatra, hogy a kapitány ur hátha utánna néz a dolognak? de azután megnyugodott, úgy vélekedvén, hogy nem olyan közel van ide az ő hazája; messziről pedig nem olyan könnyű az igazságot megtudni. Egyébként pedig most már jöjjön, a minek jönni kell. Majd csak kilábol valahogy belőle. A földög az, hogy haza mehet!

Othon, megérkezése után nagy volt az öröm a szülői háznál, de Rózsika szívében is. Persze, a sógoron kívül senki sem tudta, hogy a tizedes ur milyen uton és módon jutott szabadsághoz.

Másnap — újév napján — még nagyobb lett az öröm, mikor a tehetős családnál megjelent a falu jegyzője boldog újévet kívánni.

Hanem az öreg Lakatosnak roppant szeget ütött a fejébe, hogy a jegyző a jó kívánságok elmondása után nagyon érdekföldött az ő drága egészsége iránt. Hiszen ő nem beteg, talán soha sem is volt; most is egészséges, mint a makk. Oda is szölt hát a jegyzőnek:

— Nagy tisztelettel veszem jegyző ur, hogy szerény hajlékunkat felkereste, a jó kívánságait is köszönöm, hanem hogy a ménkübe jut eszébe a jegyző urnak az én egészségem iránt kérdezősködni?

— Csak úgy véletlenül kérdeztem, Lakatos uram. Hála Istennek, hogy friss jó egészségben van.

— Tudja jegyző ur, mindig abba voltam, hogy nem jó az egészséggel előhozakodni. Ezt még nagyapámtól hallottam, aki nem is dicsérte meg a maga egészségét soha

sem. El is élt vagy kilenczven esztendeig. Azért hát én se szeretek arrul beszélni. Elég az, hogy semmi bajom sincsen.

A jegyző, miután némi kalácsot fogyasztott és a butykost meghuzta, csakhamar eltávozott, magára hagyván a családót.

— No, eztet a jegyző még soha sem tette — szólalt meg nyomban az öreg Lakatos.

— Mit, édes apám? — fonta a szót tovább a fiatal Lakatos.

— Hát, hogy felkeresett volna benünket újév napján.

— Ej no, hiszen kelmed tanácsbéli! — Az vagyok fiam, de ez mégis nagy megtiszteltetés. Bizonyosan valamire meg akar nyerni, azért jár így a kedvembe.

— Meglehet édes apám, hát ne is törődjünk vele. Ugy is még csak holnap leszek itthon.

— Olyan rövid időre jöttél, kedves fiam?

— Igen ám, csak három napi szabadságot kaptam, a délutánt és estét pedig — ma is, holnap is — Rózsikámmal töltöm. Holnapután reggel azután mennem kell. Azért hát ne törjük a fejünket a jegyzőn, hanem beszéljessünk kelmetekről.

— Vagy inkább rólad, édes fiam.

Pár percz mulva feledve lón a jegyző, s Lakatos tizedes tartotta a házat szóval. Ki nem fogyott részint való, részint költött katonai élményeiből. Közbe-közbe természetesen körüljárt a kulacs és az édes jó szülő anya egyre kinalgatta kalácsesal és mindenféle jóval az ő egyetlen katona magzatját, kire ha ránézett örömkönyekkel telt meg a szeme.

Milyen szép, délezege fia is van ő neki! Csak már haza jönne, hogy megházasíthatnák. Egészen kedvükre választott a fiu, mind a ketten bele vannak nyugodva; Rózsika épen hozzávaló.

Szép is, jó is, meg szülei is épen olyan tehetősek, mint ők. Micsoda szép pár lesz belőlök! Majd csak elmulik már ez az utolsó esztendő s akkor fiuk leveszi a gondot a nyakukról. Hagy gazdálkodjanak azután a fiatalok, ők pedig majd csak pihennek.

A fiu egészen ki volt békülve a sorssal, mikor két napi mulatozás és turbékolás után, a vasútra ült, hogy századjához a kiszabott időre bevonuljon.

Másnap azonban, mikor a kihallgatásnál bevonulását jelentette, nagy meglepetés érte.

— Nos, hogy van az édes atyja? — kérdé tőle századosa.

— Bizony rosszul, nagyon rosszul jelentem alázatosan százados ur!

— Ej, ej, de talán életben fog maradni?

— Nem tudom, nagyon rosszul volt akkor is, mikor eljöttem hazulról.

— Hát orvost járatnak-e a házhoz?

— Mindennap, százados ur!

— Lássá Lakatos, — szölt most szigoruan százados, — maga gyönyörűen tud hazudni, mintha könyvből olvasná. Nem akarom, gyalázatos ember, hogy még többet is hazudjon, olvassa fel hangosan ezt a levelet.

Lakatos egész testében remegett, mikor olvasta:

Tekintetes százados ur!
Tudakozódására van szerencsém hivatalos tisztelettel értesíteni, hogy Lakatos Sándor tizedesnek édes atyja, mint szemé-

nék elintézni az egész kínai ügyet, nem törődve semmit a bonyodalom gyökeres rendezésével. Ezt a politikát képviselik az Egyesült-Allamok.

Ito márki, az új japán miniszterelnök találóan megvilágította a két irányzat jelentőségét. Ez a kiváló japán államférfi, a ki bizonyosan nagyon jól ismeri a kínai viszonyokat, azon a nézeten van, hogy a császár és az udvar jelenléte Pekingben föltétlenül szükséges, ha azt akarjuk, hogy a tárgyalások egyáltalán eredményre vezessenek. A meghatalmazottak, Csing herceg, Li-Hung-Csang és a többiek bármit ígérnek, képtelenek végrehajtani az esetleges megegyezést. Egyedül a császár és a hatalomba visszahelyezett kormány adhatnak gyakorlati értéket a megállapodásoknak. Ito véleménye szerint további erőszakos rendszabályok lángba borítanak az egész mennyei birodalmat és háboru Kinával a század legnagyobb szerencsétlensége volna, mert magával sodorná az egész világot. A japán miniszterelnök tehát azt sürgeti, hogy minden áron rá kell venni a császári udvart a visszatérésre Pekingbe.

Sajnos, erre csekély a kilátás. Li-Hung-Csang és a többi alkirályok állítólagos javaslatai ellenére, a Kölnische Zeitung értesülése szerint, immáron eldöntöttek tekintendő, hogy a császár, a császárné és az egész udvar Peking helyett Szinangfuba mennek. Ha ez a visszavonulás tényné válik, úgy azt fogja bizonyítani, hogy a kínai hatalmasok a passzivitás politikáját választották és engedik a hatalmasságokat Pecsiliben csinálni, a mit akarnak, azzal a számítással, hogy az idők folyamán majd csak összevesznek egymással, vagy belefáradnak az áldozatokba. Akkor azután megint a császárné pártja kerekedik fölül és diktálni fogja a béke föltételeit. Meg kell vallanunk, hogy nyugtalanítónak találjuk ezt a perspektívát a kínai válság kinyújtására bizonytalan határidőig.

SZINHÁZ.

Francillon.

Tegnap este Dumas egyik örökbecsű alkotását, Francillont láttuk szinpadunkon. Ezuttal nem mutatott olyan érdeklődést a

lyesen meggyőződtem, ez idő szerint teljesen egészséges s beteg nem is volt.

Tisztelettel

Hárfás jegyző.

— Nos, mit szól ehhez a levélhez Lakatos?... Feleljen... feleljen hát, mert rögtön megvasaltatom.

— Százados ur jelentem alázatosan, — makogta Lakatos, de több szó ki nem jött az ajkán. Nem bánta most már, ha bármi történik is vele, csak szabaduljon.

Meg is szabadult, azonban előbb még végig kellett hallgatnia századosának alkalmi dörgedelmét.

— Maga egy haszontalan, szemtelen fráter! Szégyelje magát! Az édes atyja betegségével szerez magának szabadságot. Hát ha az isten megbüntetné s az apját csakugyan súlyos beteggé tenné? Ezzel a gyalázatosságával bizalmamat teljesen elvesztette; míg szolgál, soha sem fog több szabadságot kapni. Értette?

— Igenis!

— Ha még egyszer bármi legkisebb csinylt követ el, le fogom fokoztatni. Értette?

— Igenis!

— Megmondtam Önnek, hogy jaj, ha becsap. Meg is büntetem hát szigorúan, még pedig 7 napi magányfogsággal. Értette?

— Igenis!

— Örmeister!

— Parancs, százados ur!

— Lakatos tizedest azonnal orvosilag vizsgálta meg s rögtön utánna csukassa le!

közönség, mint előző este a Sarah grófnő előadása alkalmából, de mintha sejtette volna, hogy olyan előadásban nem is lesz része, mint a Sarah grófnő volt. A szereplők mindegyike — igaz ugyan, legnagyobb buzgósággal igyekezett feladatának megfelelni, azonban teljesen még sem elégítette ki várakozásunkat.

Az összes szereplők között csupán a czimszerep személyesítője T. Halmy Margit, Pataky Árpád és kis, de hálálatos szerepében Szabó Irma volt az, kiknél nem észleltünk kifogásolni valót.

T. Halmy Margit (Francillon) ismét egy levelet fűzött ahhoz a babérhoz, melyet eddig szerzett a debreczeni szinpadon. Olyan alakításban mutatta be Francillont, a melyet csak olyan igazi tehetséggel, intelligenciával megáldott művész tud élénk állítani, mint — még most a mi — Halmy Margitunk. Olyan művészi erővel, olyan tökéletes, helyes fölfogással Francillont Halmy Margit tudja megjátszani.

Nem volt szerepének egyetlen árnyalata, helye sem, melyet kellőképen ki nem domborított volna. Lelkét, szívét öntötte szerepébe. Az ő művészi játéka feledtette velünk a többi szereplőkénél észlelt hibákat. Egyre azonban kérjük, máskor ne siessen úgy a beszéddel, mert megtörténik, mint tegnap is, hogy a gyors beszéd következtében nemcsak egyes szavakat, de gyakran mondatokat nem értettünk meg a legnagyobb figyelem dacára is. Méltó helyet foglal majd el Halmy Margit az ország első szinpadán s csak fájlalni tudjuk távozását, melylyel hosszú időig irt hagy a debreczeni szinpadon. Hálás is volt a közönség. Nyílt színen a felvonások végén frenetikus tapsviharban adott tetszésének ki fejezést.

Komjáthy (Lucien) nem elég helyesen fogta fel szerepét. Az egész darabban olyan nagy közönyt mutatott neje iránt, hogy bizony nem hiszem, hogy bárki is akadt volna a színházban, ki ne azt gondolta volna, hogy Lucien a legmélyebben gyűlöli nejét. A közöny mellett mindenesetre ki kellett volna domborítani azt is, hogy ő azért szereti nejét s így értettük volna meg az utolsó felvonásban azt a mély ragaszkodást, szerelmet, melyet neje iránt táplál, így azonban sehogy sem találtuk meg az összefüggést. Egy férj, kinek viselkedéséből az tetszik ki, hogy nejét gyűlöli, pillanat alatt olyan változáson menne át, hogy az a mély gyűlölet a legforróbb szerelemmé változzék — ez aligha lehetséges.

Breznay Anna sehogy sem érezte jól magát abban az előkelő, uri szalonban. Hiányzott játékból az előkelő modor, a finomság s hanglejtése sem árulta el a párisi salonokban jártas urinőt. Nem tudott szerepével a közönség előtt rokonszenvet kelteni.

Szabó Irma kis szerepét finoman, gondosan játszotta.

Pataky Béla igazi szalonszínésznek bizonyul ezuttal is. Az a könnyű, elegáns s biztos fellépés, melylyel a szinpadon mozog s játéknak természetessége az igazi művészt árulta el.

Odry Árpád, eltekintve attól, hogy némelykor a gyorsbeszéd heve elragadta, értékes alakítást nyújtott.

Ifj. Szathmáry Árpád fellépése s játéka nem árulta el, hogy ő már nagyapa s játéka sehogy sem egyeztethető össze a fehér hajjal s szakállal.

Nagy Gyula pompás epizód szerepét teljesen elejtette.

A rendezéshez is lenne pár szavunk. Ahhoz a valóban pompás, szép új szeccsziós szobához, melyet tegnap láttunk először — egyáltalán nem illettek azok a butorok, a csunya, minden illuziót lerontó kandalló, meg egy elegáns szalonba sehogy sem beillő ócska pianino. A kellemes hatást, mit a szoba szemlélete nyújtott, ezek lerontották.

A téli kert berendezése is helytelen volt. Teljesen felesleges volt ott a sok butor, melytől közlekedni alig lehetett s a szalonba is épen a sok butor miatt, kerülő uton lehetett bejutni. Különböző még az a megjegyzésünk,

hogy nem láttunk még soha olyan téli kertet, mely egyik pillanatban veres, majd zöld, kék, ugyszólván szivárványszíneket játszott.

I. j.

Levél Komjáthy János szinigazgatóhoz.

Igen tisztelt Direktor ur!

Kedves barátom!

Azon négy év alatt, hogy Debreczen sz. kir. város színházát vezetted és igazgattad, nem egyszer tanujelét adtad annak, hogy a színházat korántsem tekinted egyszerű üzletnek, hanem minden rendelkezésre álló eszközzel oda törekedtél a multban és odatörekszel a jelenben is, hogy a színház a kellemes szórakoztatás mellett kulturmissziót is teljesítsen. Hogy eme törekvéseidet siker koronázta, világos jele annak azon flagrális tény, hogy a debreczeni színház évek óta nem látogatta oly szívesen a közönség, mint igazgatásod derája alatt. Nagyobb szabású áldozatoktól sem riadtál vissza, hogy a vezetésed alatt álló színház igazán a közművelődés szolgálatában álljon. Ezt tudva és concedálva, ismét csak a kultura érdekében vagyok bátor egy kéréssel hozzád fordulni.

Te hoztad be — és nagyon helyesen — a vasárnap délutáni előadásokat, amelyek „gyermekelőadásokká“ nőttek ki magukat, a mennyiben azt a 8—10 vagy 12 éves gyermekeket nem lehet este 10—11-ig a színházban tartani, de meg nem is minden darab arra való, hogy azt a gyermek végig nézze, mivel úgy sem érti és ha értené, annál kevésbé volna alkalmas reá nézve, azért a vasárnap délutáni előadás itt a gyermekek előadása lett.

Alig várják is a kis apróságok, elemista honfiak és honleányok a vasárnap délutáni előadást.

A középosztály, a mely nem áldozhat 4—5 frtot egy páholyért vagy 1—2 frtot egy zártszékért, de meg ideje sincs hétköznap, szintén a vasárnap délutáni előadásokat használja fel, hogy a színházi élvezetből kivegye a maga részét.

A vasárnap délutáni előadás tehát a gyermekek és különösen a 8—12 éves tanulók, továbbá az iparos, a kiskereskedő előadása lévén, tág tere nyílik a színháznak, hogy igazán kulturmissziót teljesítsen ezen előadásokkal.

Kéréssem tehát odacézoloz, lennél oly kegyes ezeket a vasárnap délutánoként előadandó darabokat olyképen megválogatni, hogy az a kiskereskedő, a mellett, hogy szórakozást talál vasárnap d. u. a színházban, egyuttal valamit tanuljon is belőle.

Az az elemista tanuló többet tanul a „Hadak utja“, az „Ezer év“ stb. előadásából, mint 50 lap történelmi anyagnak a bemagolásából.

Ilyen tanulságos darab Bánk-Bán, Hunyadi stb. Igaz, hogy színmű-irodalmunk nem olyan gazdag a történelmi darabokban, hogy minden vasárnapra jusson egy-egy ily előadás, de elég gazdag, tanulságos és mulattató népszínművekben.

A Peleskei nótárius, a Czigány egy-egy korszakot ábrázol kulturhistóriánkából.

Csiky Gergelynek is vannak darabjai, melyek gyermekekre nézve is tanulságosak.

Ha mi — paedagogusok — megtudjuk egy-két héttel előbb, hogy mily darab kerül színre vasárnap délután, szívesen rátereljük tanulóink figyelmét és alkalmilag megmagyarázzuk nekik a darab tartalmát, hogy azt az előadás alkalmával teljesen megértsék.

Jól tudom én azt is, hogy a szinigazgatónak, a kinek naponta hat-hétszáz korona kiadása van, arra is kell tekintettel lennie, hogy az a vasárnap darab is olyan legyen, hogy publikumot vonzzon, hogy a színház megteljen. De azt is tudom, hogy a debreczeni közönség jórészenek izlése még romantlan, még nem oly blazirt, hogy csak a Trylbik-féle darabok elégítenék ki. A gyerekekről nem is szölok.

Ismervén műizlésemet és tapintatodat, nem kétlem, hogy oly repertoirt fogsz össze-

állítani a vasárnap délutáni előadásokra, hogy azok minden tekintetben meg fognak felelni annak a feladatnak, a melyet vázolni volt szerencsém.

Maradok igaz híved és tisztelőd

Kuthi Zsigmond.

HIREK.

Korona, krajczár.

— Az új pénz bajai. —

Sok időbe került, míg a nagy közönség elszokott a sajnó-pánzben való számolástól s pengő pénzben kezdett beszélni. Aztán jött az osztrák értékű pénz, a pengőről ebbe hamar betanult, mert a forintokban nem volt nagy különbség. De még a mai napig is beszélnek garasban = 2 kr.

A pénzváltáshoz járult a mértékváltozás, némely irányban hamar ment, p. o. az itálnál a liter. De asszonyaink háznál zsirt, tejfelt nem mérnek még ma sem literben, hanem itoze — messzely — verdung járja köztük. Extra csináltak a bádoggossal itozét, messzelyt — persze hitelesítve nincs — és azzal mérnek.

A vásárokon a hatóság rég össze szedte a rőföket, de azért mégis rőf számon adják, veszik a portékát, — a méterrudon tintával megjelölve a 77. és 78-ik centiméter között a rőf hosszát.

A kőművesek, asztalosok, ácsok láb és hüvelyk szerint mérnek (sukk és czoll) s a fiatalok hiába tanulják az iskolában a métert, az öregektől ők is rászoknak a régre.

Most meg a börze is visszaesett, s holttaiból fölidézte a vámmázsát s e szerint jegyzi a gabona-árakat.

A pénz tekintetében az év kezdetétől máig visszaesés van. Csaknem minden czég forintokban osinálja árjegyzékét. A pinczerek frt—krban számlálnak, ugyszinte a kereskedék is. A postán s egyéb hivatalos helyeken meg korona—fillérben számolnak.

A visszás helyzetnek nem oka-e részben a krajczárra és forintra emlékeztető pénzdarábok. Mire való a 2 filléres, 20 filléres, 20 koronás? Ezek bizony csak krajczárosok; 10 koronások, 10 forintosok maradnak. Nem jobb volna-e 1 filléres, 5 filléres, 10 filléres, 50 filléres, 5 koronás, 10 koronás, 50 koronás, 100 koronás, 500 és 1000 koronás és így forintra, krajczárra emlékeztető nem lenne semmi.

— Személyi hir. Kiss Áron ev. ref. püspök a ma reggeli gyorsvonattal Budapestre utazott.

— Kinevezés. A debreczeni kir. ítélőtábla elnöke Kállay Antal debreczeni lakos és Pászkan Sándor szatmárnémetii lakos végzett joghallgatókat a debreczeni ítélőtábla kerületébe ideiglenes minőségű díjtalan joggyakornokká nevezte ki.

— Egyházkerületi értekezlet. A tiszántúli ev. ref. egynázkerület e hó 9-én fényes és látogatott értekezletet tartott Hódmezővásárhelyen, hol az értekezlet tagjait kitüntető figyelemmel fogadták. Az értekezlet reggeli istentisztszettel kezdődött, hol Zsigmond Sándor esperes mondott magasan szárnyaló imát. Ezután a városháza nagytermében kezdetét vette az értekezlet, melyet Kiss Áron püspök nyitott meg igen szép hazafias beszéddel. Majd Szabó János esperes és Juhász Mihály polgármester üdvözölték az értekezletet, melyre Degenfeld József gróf, egyházkerületi főgondnok válaszolt.

Az értekezlet első tárgya az alapszabálytervezet megvitatása és módosítása volt, melyet Széll Farkas és Degenfeld József gróf felszólalása után, az elnökség előterjesztése értelmében fogadtak el. Ezután dr. Imre József kórházi szemorvos tartott érde-

kes felolvasást „A protesztantizmus védelmi eszközeiről” czímen. Az egyházi fegyvelemről szóló javaslatot Zsigmond Sándor terjesztette elő, melynek radikális módosítását az értekezlet nem tartotta szükségesnek.

Előterjesztés tétetett egy protestáns napilap megindítása tárgyában. Több felszólalás után az értekezlet előbb egy protestáns sajtóiroda szervezését tartja szükségesnek.

Ezután tisztujítás következett. Elnökök lettek: Kiss Áron püspök és gróf Degenfeld József; alelnökök: Széll Kálmán esperes és Simonffy Imre kir. tanácsos polgármester, jegyzők: dr. Erdős József, Erőss Lajos, dr. Bartha Béla és dr. Imre József; pénztáros: Csiky Lajos.

Az értekezlet után a Sas vendéglő emeleti termében fényes bankett volt, melyen az első felköszöntőt Kiss Áron püspök mondta a királyra. Kivüle többen beszéltek még s a bankett lelkes hangulat mellett folyt le.

— **Beóthy Zsolt Debreczenben.** Nagyérdemű vendége lesz holnap Debreczennek. Beóthy Zsolt, a Kisfaludy-Társaság, egyszersmind az Országos Középiskolai Tanáregyesület elnöke jön a szombat esteli gyorsvonattal egyrészt debreczeni barátainak látogatására, másrészt a tanári kör alakuló gyűlésére, melyre hozza Dóczy Imrénének, a debreczeni kör elnökének a tanár-egyesület tiszteleti tagságáról szóló díszoklevelet. Kiséretében lesznek dr. Négyessy László és dr. Beke Manó egyetemi tanárok, Rajna Ferencz fővárosi igazgató, a kiket a debreczeni tanárok szíves vendégszeretettel fogadnak.

— **A Polgári Kerékpáros Egyesület 1900. október 14-én, vasárnap tartandó évzáró háziversenyének sorrendje.** 1. Megnyitó verseny: 1000 méter, 3 kör. Elsőnek ezüst, másodiknak nagy bronz s harmadiknak kis bronz érem. 2. Egyleti verseny: 2000 méter 6 kör. Elsőnek nagy ezüst érem tiszteletdíjjal, másodiknak kis ezüst érem, harmadiknak bronz érem. 3. Seniorverseny: 1000 m. 3 kör. Elsőnek nagy ezüst érem s tiszteletdíj, másodiknak kis ezüst, harmadiknak bronz érem. 4. Juniorverseny 1000 m. 3 kör. Elsőnek tiszteletdíj ezüst éremmel, másodiknak nagy bronz-, harmadiknak kis bronz érem. 5. Főverseny: 5000 m. 15 kör. Elsőnek nagy ezüst érem és tiszteletdíj, másodiknak kis ezüst- s harmadiknak bronz-érem. 6. Akadályverseny: 2000 m. 6 kör. Elsőnek ezüst érem, másodiknak kis ezüst-érem s a harmadiknak bronz érem. 7. Vigaszverseny: 1000 méter 3 kör. Elsőnek ezüst érem, másodiknak nagy bronz-, harmadiknak kis bronz érem. Az összes versenyeknél a Magyar Kerékpáros Szövetség szabályai irányadók. Nem egyesületi tagok az 1., 4., 6., 7. versenyekben mérközhetnek.

— **Egy gyermek szerencsétlensége.** Piac-utca 69. szám alatt — a Magyar Király mellett — házat építenek. Az épülő ház alatt haladt el tegnap délután Lukács László nevű iskolásgyermek s ép akkor egy vigyázatlan kőművestanoncz, Molnár Lajos egy tégladarabot ejtett le a második emelet állványáról. Az aláhulló téglát a nevezett iskolásgyerek fejére esett úgy, hogy az súlyos sérülést szenvedett. A sérült gyermeket a kerületi orvos kezeli, míg az állvány építői ellen, annak a kiderítésére, hogy kit terhel mulasztás, megindították a vizsgálatot. Azt hisszük itt volna az ideje, hogy a pallókat egy kissé lelkiismeretesebb munkára szorítaná a rendőrség, mert a mellett, hogy a korlátok hiánya és az állványokon a deszkák nem elég sűrűn való lerakása által a lehulló kőtörmelék és szemét által eleget szenved a közönség, a mellett az ilyesféle szerencsétlenségek is meglehetősen gyakoriak.

— **A fehértoi juhászok.** Híres élet volt hajdan a fehértoi juhászok élete. Terelgették a nyájukat, fújták dudájukat, ha elfáradtak, leterítették subájukat s úgy pihentek. A bürge paprikás is mindig rottyogott a vasfazékban. Ma nagyon alászállott a

juhász nemzetség becsülete, a legelőről még a szerb tövist is nekik kellene irtani, de mivelhogy elmulasztották, birságot huznak reájuk. Így törli fel a kapa a juhászok te-nyerét is.

— **Adományozás.** A balmazújvárosi Nagy család, összes családi irományait a Felsőmagyarországi muzeumnak adományozta a család levelesládájával együtt.

— **Szüreti vásár.** Folyó évi október hó 14-ikén, vasárnap a „Korona” czimű táncsteremben (Csapó-utca 17.) konfetti, serpentin dobással, zóna-levelezéssel s reggelig tartó tánczezel egybekötött nagyszabású szüreti vásár rendeztetik, melyre a belépő díj (személyenkint) 50 kr., ki 7 ór. előtt jön, az 20 krral kevesebbet fizet személyenkint. Szülőknek és kísérőknek is személy-jegyet kell váltaniok. Kezdeté délután 4 órakor, vége kivilágos virradatkor. Az egész terem körül laezikonyha, mézeskalásos, vegyes bazár, pezsgős, csemegés, konfetti s serpentin, czukorkás, bor és sör, czukrázda sátrakkal lesz diszitve. Új táncztaufolyam: Iparos táncziskola október 22-én nyílik meg. Polgári táncziskola pedig november 5-ikén, hétfőn. A vendégek kéretnek lehetőleg egyszerűen és jelmezben megjelenni.

— **Életunt aggastyán.** Egy öreg majoros dobta el tegnap délben magától az életet. Kertész Józsefnek hívják az életunt öreget, a ki a Bethlen utcán lakott családjával együtt. Délelőtt kötelet keresett, de a kik látták is nála, nem is sejtették szándékát. Ebédhez ültek, de az öreg nem került elő. Keresni kezdték s megtalálták az öreget a fészterben egy gerendán függve. Ekkor is először orvoshoz szaladtak — a helyett, hogy megszabadították volna veszedelmes helyzetéből. Természetesen, mire az orvos megérkezett, csak a beállott halált konstatalhatta. Holttestét kiszállították a közkörházba, onnan fogják temetni is.

— **A szüret.** A Hegyalján megindult és javában folyik a szüretelés. Örömmel konstatalhatjuk, hogy a valamikor hirneves gazdaságu szőlőhegyek kezdenek visszatérni a boldog, filloxera előtti állapothoz. A honosított amerikai vesszők hova-tovább erős tökékké izmosodtak és bőven eresztik a dus gerezdeket. Néhány év mulva nem lesz olasz bor és még kevesebbet fog dolgozni a bor ellenőrző bizottság. Megjön a hajdani idyllikus állapot és így október elején ismét hetekig hangos lesz a szőlőhegy szüretelőik vig danájától, zenesztől és taraczk-puffogatástól. Az idén általában kiünő a termés s ha a tavaszi fagy és hidegség a mennyiségre apasztólag hatott, a hetek óta tartó őszi melegség edessé érlelte a bogyókat és a minőséget első rendűvé tette. Bár a hivatalos szüret legtöbb helyen csak ma kezdődik, sokan már is leszüretelték a termést, mert túlerés kezdett fellépni.

— **Beteg jószágok.** Valami pálnka kedvelő parasztagazda kihajtatott három lovával az Ondódon levő földjére s miután megrakta szekerét kukoriczával, bement a nem messze eső esárdába egy kupicza pálnkára. Ugy látszik, italkedvelő atyankfia nagyon bele talált nézni a pohár fenekére, mert már beesteledett, sőt már újra is felkelt a nap, mégsem került vissza. A három paripa csak várta a gazdát, de az nem akart jelentkezni. Korgott a gyomruk, türelmetlenek voltak a nagy ácsorgásban s gondoltak merészet s kifogták magukat a szekérből, elragván az istrángokat. Már három nap óta éltek robinsoni életet a bitang jószágok, fogyasztván erősen az iszákos gazda szekére rakott kukoriczáját, mikor feltűnt a esősznek a gazdátlan szekér s behajtott a istállójába. Most kiderült, hogy Szilágyi István gazdálkodó tulajdona. A részeges embert már öt nap óta nem látták hozzátartozói s attól tartanak, hogy valami szerencsétlenség történt vele.

— **Egyleti élet.** A „Magyarországi munkások rokkant és nyugdíjgyelet” debreczeni fiókpenztárának választmánya f. évi okt 7-én tartotta rendes havi ülését. Lukács Antal elnöklete alatt. A letárgyalt folyó ügyek-

ből kiviláglik, hogy az egyesület egy anyagilag, mint taglétszáma folyton emelkedőben van és ez azt jelenti, hogy a magyar munkásosztály tudatában van azon kötelességének, miszerint végleges munkaképtelensége vagy öreg napjaiban is meg lehet élni emberhez méltóan, ha munkaképes éveiben egynehány fillért tesz hetenként a munkások nyugdíjgyűjtésébe.

Az egyesület vagyona készpénzben, mely a „Hazai Bank“-nál és a „Pesti Hazai Takarékpénztár“-ban van elhelyezve, összesen 325,923 korona és 81 fillér, tagjainak létszáma 12,277 tag és a debreczeni fiók „Özveggy és árva alapja“ 191 korona 48 fillér, mely a „Debreczeni Első Takarékpénztár“-ban van elhelyezve. A választmány elhatározta, hogy az évi közgyűlést 1900. november hó 4-én délután 3 órakor tartja meg az egyesület a városháza tanácstermében, a lépések ez irányban az elnökség részéről megtörténnek.

Napirend a hirdeményekről lesz tudomására adva a tagoknak, esetleges indítványok 14 nappal közgyűlés előtt írásban az elnökséghez nyújtandó be, különben nem vehető fel a napirendbe. A választmány csoportképe díszes keretben átadott az egyesületnek, mely annak tulajdonává lett.

Beiratások eszközölhetők Piacz-utca „Debreczenhez“ címzett vendéglőben, a városházzal szemben levő egyleti helyiségben minden vasárnap d. e. 9—12 óráig és minden hó 1-én este 7—9 óráig.

— **Elveszett** egy elegáns duplafelüli arany női óra B. Sz. monogrammal. Lánca nehéz tömör aranyból van, nyakba való. A óra lánca a Péterfián veszett el az Alföldi háztól a 22-ik számú házig. A becsület megtagadja a jutalomban részesül, ha az elveszett értéktárgyat lapunk kiadóhivatalába (Csokonai-nyomda, Kossuth-u. 13. sz.) behozza.

— **A Polgári Kerékpáros Egyesület tagjaihoz.** Választmányunk f. hó. 6-án tartott ülésén egy évről házi verseny tartását határozta el, melynek idejéről e hó 14-ik napja, vasárnap tüzetett ki. Munkálkodásunk s versenyünk sikerét — mint eddig is — csak tagjaink buzgólkodása s egyesületünk iránti szeretetének az ügybuzgóságban való nyilvánulása biztosíthatja csak, miért is felkérünk benneteket, hogy részletekről minél több nevezésnek beküldése által, valamint e verseny-ügyet magatokévé teendő; — e házi ünnepélyünknek minél nagyobb sikert biztosítani igyekezzetek.

A verseny alkalmára a tagok szabadjegyeikre vonatkozó jogosultságukat érvényesíthetik, mely szabadjegyek a verseny napjáig a titkárnál válthatók ki. Nevezések teljesíthetők e hó 13-án d. e. 12 óráig, egyesületi titkárnak Zelinger Ede urnál.

Felkérünk egyszersmind a tagok, hogy 13-án szombaton, az egyesület helyiségében minél számosabban jelenjenek meg, hogy a versenyrendezés könnyű szerrel megalkatható legyen. Sporttársi üdvözléssel az elnökség.

— **Találtatott.** Tegnap este a színház előcsarnokában egy értékes fekete toll lejegyző találtatott. Tulajdonosa igazolás mellett átveheti a rendőrségnél.

— **Bismarck szerelmes levelei.** A vaskanczellárnak — senki sem hinné — volt ideje arra is, hogy az érzelmeivel foglalkozzék. Szóval, a vaskanczellár is szerelmes volt, hivatalos diszkrécióval ezt úgy hívják: magánügyek. Nos, a magánügyekre vonatkozó levelek nemsokára meg fognak jelenni a nyilvánosság előtt. Berlinből írja tudósítónk, Bismarck Herbert herceg hosszas rábeszélés után végre rászánta magát, hogy atyjának nevével folytatott levelezését nyilvánosságra bocsássa. A gyűjtemény, a mely nyolc száznál több levelet tartalmaz 1847 től. Bismarck eljegyzése idejéig egészen 1892-ig, könyvalakban fog megjelenni. A könyvet a Cotta-éző adja ki.

— **Sajtóperek Ausztriában.** Az esztendő első felében 1547 sajtóperben hoztak

marasztaló ítéletet az osztrák bíróságok. A sajtóperek 625-öt német, 581-et cseh, 202-öt lengyel újságok ellen indítottak. Egy innsbrucki újság szerkesztőit harminczszor ítélték el ez év első hat hónapja alatt, ugyancsak ez idő alatt 251 osztrák újságíróra ítélték el felségértés miatt 1—5 évi fegyházra. A többi sajtó-„bűntények“ és vétség így oszlik meg: 514 izgatás nemzetiségek és vallásfelekezetek ellen (3—6 havi fegyház), 282 közrend elleni büntetés (1—5 évi fegyház), 204 vétség a katolikus egyház ellen (1—6 havi fegyház), 88 a házasság, a család és a tulajdon ellen s törvénytelen és erkölcstelen viszonyok magasztalása (1—12 havi fegyház), 121 sértés valamely barátságos állam vagy annak feje ellen (1—12 havi fegyház) stb. E hat hónap alatt az osztrák újságírókra összesen 3366 évi fegyházbüntetést szabtak ki.

— **Szivarozók védelme.** Nagyon észszerű és egészségügyi szempontból fontos rendeletet bocsátott ki az osztrák pénzügyminiszter. Elrendelte ugyanis, hogy a dohányárosok a vásárlóknak sajátkezüleg adják át a kívánt szivart vagy cigarettet és ne engedjék meg nekik, hogy ők válogassanak a szivarok közt. Azonkívül felhatalmazza a dohányárosokat, hogy oly egyéneknek, kiknek külsején is nyoma látszik valamely betegségnek, a szivar kiválasztását egyenesen és határozottan megtiltsák.

— **A gólya szeszélyei.** Az ország közállapotáról most kiadott nagy kimutatásban érdekes adatokat közöl a statisztikai hivatal a rendkívüli szülési esetekről.

E szerint ebben az évben három négyes-születés volt hazánkban; az így született gyermekek között öt fiút és hét leányt számláltak. Tavaly csak egy négyes-születés volt, két éve négy, három éve egy négyes-születés. Horvátország családapáinak azonban nem volt már négy év óta ilyen szerencséjük. A hármasszületés már gyakori. Tavaly hetvennégy hármasszületéssel 107 fiú és 115 leány született. Nézzük csak, hogy hányadik a született gyermek a familiában. Volt eset, egyszer, hogy 25-iknek született egy fiú. Négy esetben huszonegyediknek, egy esetben huszonharmadiknak, öt esetben huszonkettediknek született az új állampolgár. Csupán az élve maradt testvéreket tekintve, egy-egy familiában, száz olyan familia volt, ahol tizenkét gyermek él, harmincegy familiában tizenhárom az élő gyermekek száma, tizenegyben tizennégy, háromban tizenöt és egy familiában tizenhét élő gyermek volt.

x **A gyomor betegségei** igen különböző rossz indultu formákban mennek át, különösen ha jelentéktelenebb gyomorbetegségek ellen mit sem használunk. Ilyenek ellen mindig kellene valamely házi szert készítenni tartani. Kitűnő hatásnak bizonyult e tekintetben dr. Rosa balzsamja, melyet Fragner B. gyógyszerész Prágában 203., III., készít. Kapható minden gyógyszertárban.

Képes levelező-lapok legújabb és legnagyobb választékban csak a Csokonai-papirkereskedésben kaphatók.

TÁVIRATOK.

— A „Debreczeni Ellenőr“ eredeti táviratai. —

A képviselőház ülése.

Budapest, október 12. A képviselőház mai ülésén javaslatot nyújtott be Széll Kálmán miniszterelnök, melyben 313 ezer forint póthitelét kér a megyei közigazgatási költségek fedezésére.

Matuska előadó megjelenén, tárgyalás alá vették a vigéczjavaslatot. A megrendeléseket Barabás Béla nagyon keveslette. A kisiparosok immár a tönk szélére jutottak. Ki kell tiltani az idegen ügynőket, mint a hogy kitiltották Ausztriából a magyar ügynőket.

Ezután a javaslatot általánosságban elfogadták.

A részleteknél Frey Ferencz dicsérte a minisztert s a javaslatot elfogadta.

Mezei Mór szólalt fel utána s gunyos közbekialtásoktól megszakitva, védte az utazókat.

— Hazudnak, tolokodnak? — kérdi. — Hát más nem hazudik, nem illetlenkedik és még se csukják be! (Zajos derűtség.)

Még Plósz igazságügyminiszter válaszlát röviden s a tárgyalás folytatását holnapra halasztották.

Ülés után Mezei Széllhez ment s így szólt: „Kegyelmes uram, kiestem a gráciából? A miniszterelnök nem válaszolt a kérdésre, hanem elfordult Mezeitől.

Hidassy püspök halála.

Budapest, október 12. Hidassy Kornél püspök, tegnap este meghalt.

A persa sah elutazása.

Budapest, okt. 12. A sah tizenegy órakor utazott el Budapestről, hol több száz ezer forintnyi árut vásárolt. Nagyon melegen és nehezen bucsuzott el.

Egy főúr gyásza.

Budapest, október 12. Csornán Cziráky Béla, az aranygyapjas rendvitézének fia, Miklós, tifuszban meghalt.

A burok harcza.

London, október 12. Roberts lord jelenté Pretóriából, október 10-éről: Capmujdennél a Caap folyó hidján a burok tegnap egy vasúti vonat kisiklását idézték elő, mely alkalommal 3 ember életét vesztette, egy tiszt és 15 ember megsebesült. Mindnyájan a 66-ik üteghez tartoztak. 40 darab marha elpusztult. Midőn Paget tábornok és a 7-ik dandár 18 embere 2 mérnök tisztel később a baleset színhelyére ment, a lesben állt burok rájuk lőttek. Steward kapitány, ki a lövéseket hallotta, 40 emberrel segítségükre sietett. Súlyos veszteségeket szenvedtünk, Steward kapitány és egy ember elesett, Paget tábornok és egy másik tiszt, valamint öt ember súlyosan megsebesült. Egy mérnök tiszt és 10 katona fogságba esett.

Négylábu kísértetek.

Harsogó zene árad szét a magas teremben. Illatos virágok díszítik a pompásan terített asztalokat, drága borok és valogatott ételek kínálkoznak esodolatos sokféleségben. Az asztalfőn ül az ünnepelel férfiú, az uralkodó közelében miniszterektől és főuraktól környezve. Mindenki megbámulja a szőke óriást, kinek a sors rendkívül sokat juttatott a fardalmakból, veszőlekből, nélkülözésekből, de a boldogságból és büszke ömből is. Mindenki megcsodálja a vakmerő kutatót, kinek diadalmas tettei az északi hősköltemények emberfeletti alakjaira emlékeztetnek, kinek merészsége volt a világ végéig hatolni, a ki az ösmeretlen hideg földrésztől ezer veszőle és fáradsalom után végre diadalmasan tért vissza hazájába.

Minden szem ő rá tekint, de sokaknak feltűnik, hogy az ünnepelel arca nem árulja el azt a boldogságot, a melyet a világ oly férfiában képzel, a kit, az Északi sark merhetetlen jégvívataiból és örök éjszakájából hazaérkezve, itthon hű feleség, kedves gyermek, hirtelenség, fény és ünneplés fogad. Egykedvűen,

csaknem leverten ül a fényes asztal mellett és szürke szemével a levegőbe bámulva, tudomást sem látszik venni arról, hogy ő a nap hőse és hogy az az előkelő társaság az ő ünneplése végett jött össze.

A zene elnémult s egy szónok állott fel, a ki teli tudóval, szélesen ömlő, gondosan összeállított beszédben hirdeti az ünneplést férfiu dícsőségét. Rámutat azokra a komoly figyelmeztetésekre, melyekkel előkelő, tekintélyes tudósok igyekeztek a rettenhetetlen férfiut vakmerő szándékáról lebeszélteni. Felsorolta azokat a hőseket, a kik nemes becsvágytól ösztönözve, az örök jég birodalmába utaztak és többé soha sem látták hazájukat. . . Mindezt már Isten tudja hányszor kell végighallgatnia. Lelekéből megunt a folyton ismétlődő frázisokat. Nem is figyel a szónokra. Szürke szemei a levegőbe bámulnak, mintha kísérteteket látna maga előtt elvonulni.

Kvik, Frein, Barbara, Suggen, Flint, Barabas, Gulen, Haren, Barnet, Sultan, Blook. . . vajjon e neveket megőröki-e „aranybetűkkel“ a felfedezések története? Aligha. Pedig viselői legelő haladtak a végtelen hósvatagon, hogy végre, hosszú, kínos fáradsalmak után, életükkel adózzanak a tudománynak. Azoknak a szánkóvonó kutyáknak a nevei ezek, melyeket az ünneplést férfiu világ végéig hajszolt tudomány szolgálatában.

De az áldozat nem volt elkerülhető. Ha a két férfi a hajón marad, a hol az embereknek és elveknek egyaránt nyugalmas hajlókuk volt, akkor nem érték volna el a 86-ik fokot, hanem be kellett volna érniök a 85-ik fokkal. De ezzel az ő becsvágyuk nem elégedhetett meg. Tudták, még mielőtt a jégbe ékelt hajót elhagyták, a hol oly meleg, kényelmes és minden szükséglettel gazdagon ellátott tanyájuk volt: hogy a kutyákat föl kell áldozniok. Csakis ily feltétellel határozhatták el magukat arra, hogy két szánkóval észak felé induljanak és keresztültörjenek az uszó jéghegyek borzalmas tömkelegén. E két vakmerő férfi pontosan kiszámította, hogy az élelmiszerek fogytával a teher mindinkább apad és az ily fölöslegessé vált kutyákat — a többiek élelmészére lehet majd fölhasználni.

Elindultak tehát a hosszú vándorlásra, mely annyi gyötrelmet okozott embernek és állatnak egyaránt. Gonosz jégbástyák, széles vízfolyások akadályozták őket minduntalan útjukban, a súlyos terhekkel megrakott szánkók átszállítása kimondhatatlan erőfeszítést igényelt. Naponta újabb akadályok merültek fel, melyek legyőzése lehetetlennek látszott. De felhangzott a kemény parancsszó: Előre! előre! — és a kemény botok kegyetlenül sújtottak le Putifár, Ulenka és Barabás hátára. Óh, milyen iszonyuan fájtak a csapások nemcsak a szegény állatoknak, hanem a két férfinak is! Hiszen nem érzéketlen, durva fuvarosok voltak ők, hanem magas műveltségű, melegen érző férfiak. De a kegyetlenség nem volt elkerülhető.

Végtelen szomorú napok következtek be a két emberre és állatjaira. Még álmukban is továbbcsúszdtek az előző nap viszontagságai és veszélyei. A midőn a két férfi a közös hálózsákban elszenderedett, minduntalan feljlesztette egyik a másikat haragos kiáltásával: „Gyi te Pán! Gyi te Freia! Gyi, hitvány ebek! . . . Ah, végem van, agyon nyom a jéghegy. . .“

„Még most is borzadok, — írta később az ünneplést tudós művében, — hogy mily kegyetlenül vertük a kutyákat, ha a kimerültségtől meg-megálltak. Szívünk vérzett, de nem tehetünk másképp.“

Ha visszagondolok arra a sok szép állatra, melyek nap-nap után csapásaink alatt hangtalanul vonaglottak és utolsó erejüket összeszedve törtettek előre, míg végre egyiket a másik után kellett elhagynunk: akkor keserű önvádat érzek magamban.“

De a kegyetlenséget nem lehetett elkerülni. Livjögere volt az első kutya, melyet levágtak. Inkább lelőték volna, de takarékoskodni kellett

a tölténnyel, melyet a medvék, fókák és egyéb veszélyes állatok ellen kellett használni. Livjögere tehát leszurták és miután lenyuzták, húsát darabokra vágva a többi kutyáknak osztották szét. Sokan közülök nem ettek a husból, inkább koplaltak. Később azonban, a midőn az éhség mindinkább sanyargatta őket, ráfanyalodtak a kutyahusra, ámbár ezután már annyi fáradságot se vettünk magunknak, hogy előbb megnyuzzuk.“

„Igy következett lassankint egyik kutya a másik után. S midőn Perpetuumra került a sor, egyikünk sem akarta leszurni a hü állatot. Valami más módot kerestünk tehát.“

Szokás szerint egy halom mögé vezettük az áldozatot, hogy a többi kutya ne lássa, mi történik vele. Aztán hurkot vetettünk a nyakára és mindketten huzni kezdtük, de eredménytelenül. Kezeink meg voltak merevedve a hidegtől s így — nagy bánatunkra — mégis csak a kést kellett használnunk.

A midőn borzasztó fáradsalmak után vizszatértükben végre nyílt vízre találtak, már csaknem valamennyi kutya el volt emésztve. Csak kettő élt még: Kaifas és Suggen, a két kedvenc eb. E két hü állatot is föl kellett áldozni. De ezek leszurásához már csakugyan nem volt szívük. Ugy segítettek hát magukon, hogy egyik a másik kutyáját omla felre és egy-egy golyót röpített a hü állat fejébe.

Dörgő taps zavarta meg az ünneplést férfiu álmodozásában. A szónok bevégezte beszédét. Mindenki a nagy férfiu felé tolongott. De míg a poharak az övéhez koccsantak, az ő szemei tovább is álmodozva bámultak a levegőbe.

Egy udvaronc lépett hozzá és kezét vállára tette.

— Kedves doktor, ő Felsége óhajt önnel beszélni . . .

Ő Felsége már másodszor ismételte a kérdést, a nélkül, hogy választ kapott volna a kitüntetett férfiutól. Általános megütközés, mely még fokozódott, a midőn a közelállók a híres felfedező ajkairól ily szavakat hallottak:

— Livjögere . . . Perpetuum . . . Kaitás . . . ah, hogy meresszük rám szemüket!

Néhány nem mulva a lapokban a következő hír jelent meg:

Legfőbb ideje volt a híres férfiu ünneplésében szünetet tartani. E férfiut, ki az északsarki utazás hallatlan fáradsalmait baj nélkül állotta ki, a sok ünneplés annyira kimerítette, hogy különösen a bankett alkalmával mindenkinek feltűnt fásultsága. Még ő Felsége kérdéseire is csaknem érthetetlen mormogással válaszolt. Reméljük, hogy a kitűnő tudós a tengeri fürdő nyugalmas csendjében, a hová tegnap utazott el, ismét visszanyeri egészségét.

KÖZGAZDASÁG.

Milyen sűrűn vessünk.

Köztudomásu, hogy ugy a szalma, mint a szemtermés nagysága általában a vetés sűrűsége arányában növekszik s ha nem a holdankénti termést tekintjük, hanem azt vizsgáljuk, hogy minő befolyással van a tenyészterület az egyes növények termőképességére, ugy azt fogjuk tapasztalni, hogy egy bizonyos határig a növények termése annál nagyobb, minél ritkábban lettek azok elvetve, de e bizonyos határon túl a termés már nem növekedik, hanem ellenkezőleg, fokozatosan csökken. Hogy miért van ez így, az a következőkből kintünk:

A növények fejlődése s életképességére legnagyobb befolyást a világosság gyakorol. Ha sűrű a vetés, akkor erős a beárnyékolás, hiányzik a világosság s így a növény nyugán nő fel, egyes szervei nem fejlődhetnek ki, mert abban egyik a másikat akadályozza,

de silány lesz a tulszerű vetés eredménye azért is, mert minél sűrűbb a vetés annál több vizet használnak el a növények, s így a később esetleg bekövetkező szárazságot a növény megéri s a mint mondani szokták, kényszererett lesz.

Nagyon fontos dolog tehát a vetés sűrűségének helyes megállapítása s e tekintetben határozott számokhoz alkalmazkodni nem lehet, hanem igenis figyelembe kell venni mindazon tényezőket, melyek az egyes növényeknek adandó tenyészterület nagyságára befolyást gyakorolnak. E tényezők következők: 1. a növény varietása és pedig e tekintetben általános szabály az, hogy minél később érésű valamely növény, annál ritkábban kell vetnünk; 2. a talaj tápanyagkészlete. Gazdag, tápdu s olyan talajban, melyen közvetlenül a vetés előtt akár istállótrágyát, akár műtrágyát használtunk, kevesebb vetőmagot használhatunk fel, mint ellenkező esetben; 3. az égalji viszonyok olyan alakulása, melynél átlagosan több a nyirkosság, kevesebb vetőmag felhasználását enged meg, mint a száraz klíma; 4. a talaj fizikai állapota, nevezetesen vízfoghatósága, jó mélység, jó kultur állapot ritkább vetést kívánatos; 5. a vetéssel való elkésés sűrűbb vetést vesz indokolttá, míg a korai vetés ritkábbat s végül 6. jó, sulyos, szép vetőmagból ritkábban vetünk, mint silány avagy közepszerű magból.

KÜLÖNFÉLÉK.

* **Nietzsche szöke angyala.** A nemrégiben elhunyt német bölcsész fiatal éveiben nem volt olyan nőgyűlölő, a milyenné később az élet és valószínűleg a nők — elsavanyították. Erre vall legalább az 1866. júniusában Lipséből, egyik barátjához intézett következő levele: „A legizgatottabb események közepette ritka szórakozásunk volt itt, — Raabe Hedvig szokatlanul hosszú vendégszereplése. Az öröm akkor érte el a tetőfokát, a mikor a vendég, a kit a lipesei közönség, mint „szöke angyalt“, a szó szoros értelmében imád, Devrient-nel együtt a „Lowoodi árvá“-ban lépett fel. Ő különben egy idő óta Gohlisban egy ismerős családnál lakik, még pedig nagybátyámnál. Ugyan csak haragszom, hogy a mult évben annyira elhanyagoltam ezt a családot. Most ezt ugy viselem, mint a barátságatlan magatartásom büntetését.“ A nagy bölcsész nővére pedig ezt írja: „Még most is jól emlékszem, milyen haragos volt a fivérem, ha valaki kételkedni merészelt abban, hogy a lipeseiektől imádott és az általa a távolból bálványozott „szöke angyal“ valósággal is „nem angyal.“

* **Guny.** — Atyám nagyon sokat költött marhatenyészésre.

— Oh, meglátszik önön a finom nevelés.

* **Uj bérleti rendszer.** Érdekes újítást hozott most be az Athénée nevű párisi színház igazgatósága. Ötven frankért olyan színházi bérletjegyeket bocsátott ki, a melyek minden egyes előadás látogatására feljogosítják a tulajdonost. Érvényesek még az esetben is, ha bármily elsőrangú vendég szerepel a színházban Anyira előzőkeny a színház direktora, hogy az arcképpel ellátott bérlet-jegyekért két részletben is lefizethető az ötven frank.

* **Találó kritika.** Poéta: Hát a versköltők iránt is érdeklődik, kisasszony?

Hölgy: Oh, igen. Vörösmarthy a fejében Petőfi a szivemben van!

Poéta: Eszerint az én verseim számára nincs több hely már önnél?

Hölgy: Oh igen, azok a gyomromban vannak!

* **Ötmillió tűzkár.** A Magyar Biztosítóban olvassuk, hogy ez évi június havában ötmilliót meghaladó összeg pusztult el a nemzeti vagyonból. Ez idő alatt ugyanis a magyar birodalomban 1112 községben 1384 tüzeset fordult elő 3162 károsulttal és 5,013,925 korona kárösszeggel. Ebből a szoros értelemben vett Magyarországra 993

károsult község és 1258 tűzvész esik 2977 károsulttal és 4,842,009 korona kárösszeggel. Horvát Szlavonországban a tűzvész által sújtott községek száma ugyanekkor 110, a tüzesetek száma 126, a károsultak száma 195 és a kárösszeg 171.916 korona volt.

* **Lehetetlen kívánság.** A professzor ur térképet nézegetett.

— Mi ez, nagyságos uram? — kérdi a szolgálja.

— Térkép — felelé, — még pedig olyan, melyen minden község megvan.

— Az én szülőfalum is? — kérdi tovább a szolgálja.

— Az is!

— Akkor legyen olyan szives, nagyságos ur, az isten áldja meg érte, nézze meg, hogy él-e még a keresztanyám?

REGÉNY.

A „Világ Szive”.

— Regény 2 kötetben. —

Angolból fordította: **Krampera János.**

(Folytatás.)

113.

— Három dolog közt választhatunk, — mondám. — Menekülünk a szoros felé, védelmezzük a házat, vagy megadjuk magunkat.

— A menekülésre nincs időnk, — válaszolá a sennor, — én hát azt tanácsolom, hogy védelmezzük magunkat.

— Vagyis, hogy két, pusztán karddal felfegyverzett ember vegye fel a harcot ötven ellen, — szólék. — Jól van, barátom, megpróbálhatjuk, ha akarod, utoljára ez is lesz olyan jó módja a meghalásnak, mint akármelyik másik.

— Örültség! — szóló közbe Maya, — csakis egy dolgot tehettek, megadjátok magatokat a többi a szerencsére biztatók, ha ugyan tartogat még valamit számunkra a szerencse. Csak azt sajnálom, hogy nem azelőtt tettük meg, mielőtt ebbe a fárasztó utazásba fogtunk.

Mialatt beszélt, a kelő nap fényénél láthattuk, hogy egy nagy csoport ember körülfogja a házat. Több más kapitány és főúr között felismertem a Tikal és Dimas alakját.

— Vágjunk jó arczot a rosz mulatsághoz, — vélé Maya.

Mi hát kinyitottuk az ajtót s egyenesen Tikal, Dimas és a többi főúr elé mentünk.

— Kit kerestek, hogy ilyen fegyveres erővel jöttetek? — kérdé Maya.

— Kit keresnénk mást, mint szép magadat, bájos unokahugom, — felelé Tikal és láttam, hogy szeme vad tűzben égett, mintha csak sokat ivott volna.

— Ha Nahuának, feleségemnek akarata szerint történt volna, bátran elmenekülhetek vala, mert ő azt szeretné, ha akkor látna, mikor a háta közepét, de az ő akarata nem az enyém is és így történt, hogy még idejében jöttünk, hogy utolérjünk.

Maya megvető tekintettel fordult el tőle s Dimashoz intézé szavait:

— Mondjad csak, miért követtek, mintha gonosztevők volnánk?

— Lady, — felelé neheztelő hangon az ősz pap — úgy látszik, mintha csakugyan rászolgáltatok volna erre a czimre, te is meg társaid is. Figyelj csak ide: Két nap előtt eltűntek a városból s veletek együtt eltűnt Lady Nahua is. Kutatni kezdtünk utánatok, végül magánlakásotokat is feltörtük és ime, ott találtuk öt guzsbakötve. Tőle tudtuk meg szokésotek titkát s utánatok indultunk.

— Elmondta hát azt is, hogy miért szöktünk el? — kérdé Maya. — Elmondta, hogy tolvaj módjára éjjel szobámba csuszolt és tetten értük, mikor raeg akarta ölni gyermekemet?

— Nem, Lady, minderről nem szölt semmit. Különbben is viselkedése nagyon sajtászerű volt, mert mihelyt kissé magához

jött, vissza akarta vonni szavait, hogy ő nem tud semmit terveitekről, ha pedig csakugyan elszöktetek volna, jobban tesszük, ha szaladni hagyunk, mielőtt még gonoszabb dolgok történnének.

Miután azonban tudtuk, hogy mind-ezt könnyen gyanítható okokból mondja, követtük nyomotokat, míg fel nem találtunk és most foglyul ejtelek mindnyájotokat, hogy feleljetek a Tanács előtt nagy büntötkért, miért akartatok megszökni a városból eskütöknek ellenére s miért tetéztetek büntötket meg azzal, hogy gyermekeketek, — az Eg által küldött Szabaditót is ki akartátok lopni, a kin népünknek utolsó reménye csüng.

— Ha megszegtek eskünetek — szóló Maya, — azért történt, hogy életünket orgyilkos kezek elől megmenthessük és vajjon bűn e az, ha valaki elhagyja azt az országot, a melyben élete folyton veszélyben forog?

— Mindezt mondjátok el a Tanács előtt és ha Nahua bűnös abban, a mivel vádoljátok, bizonyára megkapja büntetését. Most azonban üljetek be ezekbe a hordszékekbe és gyerünk.

— A mint kívánod, — mondá Maya, — csak egy dolgot kérek tőled, távolítsátok el ezt az embert — és Tikalra mutatott — mellőlem, mert látása gyűlöletes előttem. Nem elég, hogy mindig áskálódott, hogy el tehesse láb alól férjemet és gyerekeimet, ha nem folyton arczomba kergeti a vért szerelmének örökös kínálgatásával.

— Teljesítem kívánságodat, Lady. Férjed és barátod oldalad mellett utazhatnak, hordszékeket pedig örök fogják körülvenni, hogy senki se alkalmatlankodhasson neked. Erre aztán elindultunk.

Visszafelé való utunkról nincs mit el mondanom, ha csak azt nem, hogy mindnyájunk előtt sokkal keservebbnek tetszett, mint idejövételünk. Igaz ugyan, hogy akkor fáradtak, éhesek voltunk s az üldözéstől való félelem is nyakunkon ült, de legalább vezéresíllag gyanánt ott lebegett előttünk a szabadságnak reménye, most pedig, bár kényelmesen utazunk, tudjuk, hogy utunk végén csak szegény és valószínűleg halál vár reánk.

Késő éjjel érkezünk a városba, de nem a lakóhelyünkül szolgáló palotába, hanem a piramis felé vittek bennünket.

— Mi ez? — kérdé Maya az őrség kapitányától. — A mi utunk másfelé vezet.

— Nem, Lady, — volt a válasz, — azt a rendeletet kaptam, hogy a piramisba vigyelek.

A mint ezt hallá Maya, arczát odaszoritá kisdede arczához s csendesen zokogni kezdett, mert tisztában volt vele, hogy újra azokba a sötét üregekbe kerül, hol atyja kiadta volt lelkét.

(Folyt. köv.)

DEBRECZENI VÁROSI SZÍNHÁZ

Folyó szám 15.

Bérlet 12-ik szám „C”

Holnap, szombaton, okt. 13-án, negyedszer:

A csillag fia.

(Bar-Kochba.)

Énekes legenda 5 képben. Irta: Goldfaden D.

SZEMÉLYEK:

Bar-Kochba . . . Péchy László	Páfosz . . . Sziklay M.
Azerfa . . . Csátár Gy.	Tinnius . . . Karacs Imre
Eleázár . . . Bartha I.	Szeraphina . . . Breznay A.
Dina . . . Bódi Ella	Kapuőr . . . Serfőzy

Holnapután, vasárnap, okt. 14-én két előadás:

Délután 3 órakor, félhelyárral:

Az állatszelistítőnő.

Énekes bohózat 3 felvonásban.

Este 7 és fél órakor, rendes helyárral, bérlet-szünetben először:

Az anyaföld.

Eredeti népszimű 3 felvonásban. Irta: Géczy I.

SZERKESZTŐI-POSTA.

B. M. Helyben. „Halovány az őszi rózsza” című verse taposott nyomokon jár. Nem közheljük.

H. B. A két vers gyöngé. Nem adhatjuk.

Sz. D. Ilyen verseket tucatszámra lehetne írni, de vajjon érdemes-e időt vesztegetni reá?

Gy. E. Megjött, de . . . de a közlést csak „talan” ígérhetjük. Mélyebben tessék járni s nem ilyen köznapi eseteket feldolgozni. Az ön ügyes tollától sokat várunk, csak a tárgy megválasztásában ne kövessen el hibát. Ezt — az ön érdekében — szeretnők félretenni.

Annához. Elhisszük, hogy rajongóan szereti Anna kisasszonyt, de hát ezt gyenge vers írása nélkül is tudtára adhatja.

B. H. Kéziratokat nem adunk vissza.

Laptulajdonos: a Csokonai-nyomda.

MINDENNEMŐ

ISKOLAI SZEREK

RENDKIVÜL NAGY VÁLASZTÉKBAN ÉS
LEGOLOSÓBBAN A

**CSOKONAI PAPIR-
KERESKEDESSEN**

KOSSUTH-UTCZA 13. SZ. ALATT
SZEREZHEZTŐK BE.

UGYANITT

ISKOLAI KÖNYVEK KÖTESE

LEGOLOSÓBBAN ELVÁLLALTATIK.

NYILT-TÉR.

Minthogy a tavasz előre haladásával ocsosomót, gyermeket és felnőttet egyaránt fenyeget a járványok veszélye, ismét csak a minden alkalommal hálásan fogadott

MOHAI

ÁGNES-forrásunk

vízének használatát ajánljuk. Egyrészt, mert olcsó, igen kellemes és tiszta ivóvíz lévén, a tavaszi és nyári évszakokban kedvelt élvezet-szerként szerepel, másrészt, mert dús szénadtartalmán fogva, specifikus övöszer is a tífus, cholera és a gyermekek tífoid-szerű tavaszi-nyári hasmenése ellen. Ehhez járul még, hogy a csecsemőt is megvédi az ilyenkor nagyon veszélyes hurutos bébáztalmak ellen, míg szoptatója e víz használata folytán nagyon kedvező összetételű és bőséges tejet nyer. A már meglévő gyomor- és bélhurutot gyermekeknél és felnőtteknél gyógyítja. Kellemesen hatván be szénávnál fogva a gyomor és bél idegeire: a gyermekek lázas megbetegedéseivel pedig nélkülözhetetlen, hűtő, bugyhajtó és a szomjat oillapító hatásánál fogva.

== Kedvelt borviz. ==

A Mohai Ágnes-forrás
kezelősége.

Főraktár:

ÉDESKUTY L.

cs. és kir. udvari szállító

BUDAPEST, V., Erzsébet-tér 8.

Kapható minden gyógytárban, fűszerkereskedésben és vendéglőben.

Kiadó

Földesen, a Fötéren, egy igen régi s jó hirü

üzlethelyiség

lakással, melléképületekkel, s nagy magtárral.

Értekezni lehet Földesen, Weinberger Izráelnével.

Varga Pál czimbalomgyártónál a ki **czimbalmot** vesz

ingyen fog megtanulni czimbalmozni a nála megjelent czimbalom iskolából, tanár avagy tanítás segélye nélkül s a ki egy héten csak egy órát is áldozhat rá naponként és nem képes felfogni, annak köteles vagyok visszaadni a czimbalom vétel árát lány nélkül.

Üzlet: Budapest, VIII. ker. Rökk Szilárd-utca 3. szám, a népszínház mellett.

Képes nagy árjegyzéket czimbalomokról ingyen küldök.

12786.

1900. sz.

Pályázati hirdetmény.

Debreczen sz. kir. város világitási vállalatánál 1901. évi január 1. napjától a következő állások fognak betölteni:

a) könyvvezető és levelező, évi 2000 korona fizetés, 400 kor. lakáspénz és 100 kor. világitási és fűtési átalánnyal,

b) pénztárnok, ki egyszermind irodai teendőket is végez, 1600 kor. fizetés, 300 kor. lakáspénz és 100 kor. világitási és fűtési átalánnyal,

c) művezető 1600 kor. fizetés, természetbeni lakás, fűtés és világitással,

d) pénzbeszédő 1200 kor. fizetés, 200 kor. lakás, 60 korona világitási és fűtési átalánnyal. Ezenkívül a világitási vállalat üzleti szabályzatának 34-ik §-a értelmében megálapítandó jutalék.

Ezen állások egyelőre ideiglenesen 1/4 évi felmondással töltenek be, a végleg és nyugdíjképes alkalmazás későbbi határozatnak van fentartva.

Ezen állások közül az a), b) és d) pont alattiak, azaz a könyvvezetői, a pénztárnoki és pénzbeszédői az egy évi fizetésnek megfelelő óvadék letételének kötelezettségével járnak.

Ezen óvadék készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirban Debreczen sz. kir. város házipénztáránál letétbe fog helyezettetni, a kamatok a letevőt illetik.

Felhivatnak mindazok, kik ezen állások bármelyikét elnyerni óhajtják, hogy ez iránti kérvényüket előképzettségüket és eddigi alkalmazásukat feltüntető okmányaikkal egyetemben Debreczen sz. kir. város polgármesteri hivatalához folyó év október hó 31-ik napjának délutáni 5 órájáig adják be.

Debreczen, 1900. okt. 11.

A városi tanács.

APRÓ HIRDETÉSEK

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

Apró hirdetések felvételek a kiadóhivatalban Kossuth-utca 13.

A rovásban az egyszerű beiktatás 10 szög 40 fillér, minden további szó 2 fillérbe kerül, vastagabb betűkből minden szó 2 fillérrel több, vidékről beküldhető az apró hirdetések postautalvánnyal; a postautalvány szelvényére az apró hirdetés szövege is feljegyezhető. A legkisebb hirdetés 40 fillér.

Ház, mesés olcsó!	Régi könyvek	Eladó	Pincze,
Kényelmes, egészséges, szilárd, elköltözés miatt eladó. Vételárának csak fele fizetendő. Teleki-u. 6.	magyar, latin, német (udományos művek), igen jutányos áron eladók. — Értekezhetni a Csokonai-nyomdában — Karabélyos Zoltánnal.	egy hosszú, fiókos íróasztal, iroda számára. Értekezhetni Kossuth-utca 13. szám alatt, a Csokonai-papirkereskedésben.	mely üveges borok beraktározására igen alkalmas, Kossuth-utca 13. számú háznál kiadó. Értekezhetni ugyanott.

Pártoljuk a hazai ipart.

Scherg Vilmos. Társai Brassói Posztógyára

legmelegebben ajánlja kizárólag tiszta nyirt gyapjából készített **divat-kelméit**, valamint mindennemű **egyenruhászövetjeit** rendkívül szolid és tartós kivitelben.

Legjobb hírnevű **Erdélyi Lóden szöveteink** ugy tartósságára, valamint izléses kivitelükre nézve a leghírhedtebb külföldi gyártmányokkal versenyezhetnek.

Egyszermind értesítjük a nagyérdemű közönséget, hogy

DEBRECZEN és VIDÉKE részére

Szedlák és Vámos

debreczeni, bizalmat érdemlő szabócézgnél olcsóraktrá szerveztünk, hol gyártmányaink méterszámra is gyári áraink mellett szolgáltatnak.

Dus választékban kaphatók továbbá gyártmányaink

VARGA és VASS
uraknál.

Bikszádi

ásványviz
áriappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Kütközölőség
Bikszád
(Szatmármegye).

BIKSZÁDI ásványos gyógyvizet,

mely egyedüli a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek. Gyógyító hatása a bikszádi ásványos gyógyviznek kitünően bevált idült és heveny légesőhurut, hangszálag-hurut, vérköpés ellen. — Nagy konyhasó tartalmánál fogva vérhányás, tüdőcsucs-hurutnál és kezdődő gümőkóránál, továbbá ki- a légzőszervek emésztetlenség, idült és heveny gyomorhurut máj- és epe-hólyag-ántalonnál, a belek renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőkénél, görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál, mint specieficum vált be.

A Bikszádi viz bérlője s a sztojkai viz főelárusítói: **ALMER LAJOS és KÁROLY** nagybányai lakosok.

SZTOJKAI ásványvizet,

mint Erdély gyöngyét, nem hiába nevezték el **magyar karlsbadi viznek**, mert tényleg annak gyógyhatása, a szigorú diéta betartásával: **idült gyomor-bántalom**, máj- és epehólyag, valamint epeköbajoknál, nemkülönbön **czukorbetegségnél** alkalmazva, valóságos csodákat művel, kitünő hatása a **Sztojkai ásványviz** összes bántalmainál, valamint a női bajok és görvélykóros bántalmaknál is. — A **Sztojkai ásványviz** dús szénsavtartalmánál fogva, akár borral, akár gyümölcszörppel vegyítve, mint kellemes üdítő ital, pártját ritkítja. — A **Sztojkai ásványviz** hosszas használata az ép szervezetben elváltozást nem idéz elő s így a rossz ivóvizet is pótolja bármely vidéken, annyival is inkább, mert hosszabb állás után nem csapódnak ki belőle a szilárd alkotórészek, mely tulajdonsága lehetővé teszi a tengerentúli szállítást.

Sztojkai

ásványviz
áriappal
és
ismertető
könyvecskével
bérmentve szolgál
a
Forráskezelőség
Sztojka,
u. p. Magyar-Lápos.
(Szolnok-Dobokam.)